

עד העשורים האחרונים, עיסוקן של נשים בספורט נתפס כטאבו חברתי, ואף סטייה. כמו תחומים נוספים אשר הדירו נשים לאורך השנים, גם תפיסה זו התבססה על סקסיזם הגורס שמבנה הנפשי והפיזי של הנשים גורם לנחיתותן בתחומים רבים, ביניהם ספורט. עם התפתחות התנועה הפמיניסטית ובהמשך כניסתן של הנשים לתחומים חברתיים ומקצועיים מגוונים, חלה תפנית בעיסוקן בספורט, הן לצרכי פנאי והן באופן מקצועי ותחרותי. **מחקר זה בוחן את נושא תמיכת המשפחה, החברים והחברה הישראלית, בספורטאיות אולימפיות ישראליות כמו גם את הביטויים לתמיכה זו וההסברים לתמיכה או להיעדר התמיכה. שאלת המחקר היא: האם הספורטאיות האולימפיות מקבלות תמיכה מן המשפחה והחברים ובמה תמיכה זו באה לידי ביטוי?**

כפי שיוצג ברקע התיאורטי של מחקר זה, ספורט הנשים מייצג את התפתחות מעמד הנשים בעולם בכלל, ובישראל בפרט. החתירה לשוויון בין המינים לא פסחה על עולם הספורט. אך יחד עם זאת, קיימים עדיין פערים בין המינים אשר באים לידי ביטוי בתחומים נוספים, דוגמת שוק העבודה. פערים אלה משתקפים ביחס ובתמיכה שמקבלות הנשים הספורטאיות הן מסביבתן הקרובה, קרי משפחה וחברים והן מהסביבה הרחוקה, קרי יחס הרשויות והתקשורת

בשל כך, בחינה של נושא תמיכת הסביבה הקרובה בספורטאיות אולימפיות הוא רב משמעות, כמייצג את התמיכה הסביבתית והחברתית בהשתלבותן של הנשים בספורט המקצועי. בכך התמיכה המידית מייצגת את המגמה החברתית המקומית, ואולי אף הגלובלית, של מעמדן החברתי והמקצועי של הנשים.

1. ספורט הנשים בישראל

לפני הקמת מדינת ישראל, קהילת היישוב בפלסטינה, תפסה את עצמה כדמוקרטית ובעלת שוויון זכויות. הנשים השתתפו בכלל המאמצים של הקהילה, כגון עבודת כפיים, בניית התרבות, והלחימה. גם כאשר הוקמה המדינה, הוכרו בה זכויות הנשים כשוות. למרות ההצהרות האלו, בפועל המדינה נשלטה על-ידי גברים, ומקבלי ההחלטות לרוב היו גברים. באמצע שנות ה-70 רעיונות פמיניסטיים נכנסו לתודעה הישראלית, מה שבהמשך השפיע על המודעות לחוסר שוויון ועל הרצון לשנות. רק בשנת 1992 הוקמה הוועדה לקידום האישה, שקיבלה סטטוס קבוע בשנת 1995. הוועדה מתמודדת עם חינוך לשוויון הזדמנויות לגברים ונשים, ייצוג של נשים, מניעת אלימות, משרות לנשים, בריאות, ספורט, הטרדות מיניות, ועוד. אבל, ההזדמנויות של הנשים בישראל עדיין פחותות מההזדמנויות של גברים, הן מקבלות

שכר נמוך יותר על אותה עבודה ואפילו על משרות בכירות מגברים, והנשים מוערכות פחות בישראל. הדבר אינו שונה בתחום הספורט.

מאבקן של הנשים למימוש עצמי ובתוך זאת, מאבקן למימוש עצמי בתחרויות ספורט, הוא מאבק גלובלי שניתן לזהותו גם בישראל של ימינו, ואף בישראל של תקופת היישוב, טרם הקמתה של המדינה. בישראל העשורים האחרונים מאופיינים בהשתתפות מרובה של נשים בספורט מקצועי ותחרותי, מה שמצביע על מעמדן המתחזק של הנשים בספורט הישראלי, ובתחומים חברתיים נוספים. מאפיינים פיזיולוגיים שונים של גברים ונשים, כמו גם הציפיות השונות של החברה מגברים ומנשים, משפיעים על הציפיות של הנשים מעצמן בהקשר להשתתפות בספורט לפנאי, ובספורט המקצועי (Galily, Kaufman & Tamir, 2015)

עם זאת חשוב לציין שאף שהיהדות המסורתית לאורך השנים, לא שמה דגש גדול על תרבות פיזית, ובעיקר תרבות פיזית של נשים, נשים שהתחנכו באירופה החילונית יותר, ועסקו בספורט, כמו המהגרות הספורטאיות מפולין, ליטא, אוסטריה וגרמניה, אשר הגיעו לישראל בתחילת שנות ה-30, העלו את הספורט הנשי היהודי אל ארץ ישראל וגרמו לתחילת הפיתוח הספורט הנשי בישראל. בשנים 1932 ו-1935 נשים מארץ ישראל השתתפו במשחקי המכביה במקצועות אתלטיקה קלה, שחיה, התעמלות, טניס, סיף וכדורסל. בשנת 1934, 12 נשים מארץ ישראל נשלחו למשחקים הבינלאומיים בלונדון, מה שהיה הייצוג היהודי הראשון בספורט בינלאומי.

ספורט הנחשבים ל"גבריים" כמו כדורגל למשל, בהם משתתפות נשים, זוכים לסיקור נמוך במיוחד, ביחס לסיקור של ספורט שנחשב ל"נשי" כמו טניס. בנוסף, חשוב לציין, שסטנדרטים של ספורט נקבעו על-פי כישורים וערכים של גברים, ואלו תומכים בערכים ההגמוניים של שליטה, כוחניות, אגרסיביות, ניצחון, ואילו ספורט הנשים נמדד לפי מראה חיצוני ומאפיינים אחרים של הנשים, ובגלל זה מוצג ונתפס כפחות חשוב. הטניס זוכה לסיקור תקשורתי נרחב, לא רק בגלל העסוק בספורט עצמו, אלא גם, ולעיתים בעיקר, בגלל מראה חיצוני נאה של טניסאיות. ניתן לזהות את זה בתיאורים של השדרנים ועיתונאי הספורט, שמתארים את הספורטאיות כ"בחורות חייניות עד מאוד" – כפי שנכתב באתר "זואלה" על טורניר ווימבלדון בשנת 2003. ניתן לראות את היחס השונה של התקשורת לספורט נשים בהערות מסוג זה וגם בהבדלים במילות התואר לנשים ולגברים. כך למשל מפי השדרנים והכתבים, הגברים זוכים לתיאורים "אריזות", "גיבורים", ולעומתם הנשים הן "בנות", "גברות צעירות", תיאורים לא ספורטיביים. השנים האחרונות דימויי הנשים בטניס הפכו לרחבים יותר, ונשים מוצגות גם חזקות, הרבה בזכות הטניסאיות ונוס וסרינה וויליאמס (ברנשטיין, 2003).

בהמשך לכך, סיקור ספורט הנשים בתקשורת הישראלית לוקה בחסר, בין היתר בגלל חוסר האינטרס הכלכלי להשקיע במחקר וסיקור של תחום שלא יזכה בצפיות רבות באתר

אינטרנט. העדיפות היא לעסוק בספורט הגברים כסיקור ישיר, ובנוסף ברכילות וכתבות צהובות סביב ספורט הגברים, מאשר לעסוק בספורט נשים (מן, 2013). העיסוק האובססיבי כמעט בכדורגל בישראל, גורם גם להפניית התקציבים של משרד התרבות והספורט לכדורגל (ברנשטיין, 2003).

בנוסף, מחסור בתמיכה חברתית בנשים בתחום הספורט, בא לידי ביטוי במחסור מינויים של נשים לתפקידים בכירים בהנהלת הספורט. מאז שנת 1996, בה התקיימו המשחקים האולימפיים באטלנטה, מספר הספורטאיות נשים כמעט והוכפל. למרות הנתונים המעודדים האלו, בתחומים רבים אחרים בספורט, כגון אימון והנהלה, המצב של הנשים נותר ללא שיפור. בנוסף לתפקידי אימון והנהלה בהם עדיין ישנם אחוזים נמוכים של נשים, גם בתפקידי נושאי הדגלים וראשי משלחות אולימפיים ישנו אחוז נמוך של נשים. תמיכת הסביבה המדינית בקידום הנשים בספורט, באה לידי ביטוי באמצעות יצירת מכסות להעסקת נשים בתפקידי מקבלות החלטות בתחום הספורט. אך ביטוי זה לא הניב את התוצאות הרצויות. זאת בגלל מחסור בנשים בתפקידים זוטרים ובכירים שונים בתחום הספורט. למעשה, שיטת המכסות צריכה להתחיל מחינוך ושילוב נשים בתפקידי ניהול ואימון שונות באחוז גבוה כבר מהתפקידים הזוטרים. כך, יגדל אחוז הנשים העולות בסולם הקריירה בתחום הספורט ואחוז מקבלות ההחלטות יגדל (רובינסון, 2014)